

2022-10-05

Regiondirektören
Johan Palm
Tfn: 063-14 30 00
E-post: johan.palm@regionjh.se

HSN/833/2022

Rekommendation om inriktningsbeslut gällande att etablera ett Mini-Maria i Jämtlands län

Ärendebeskrivning

Regionen och kommunerna har ett gemensamt ansvar för missbruks- och beroendevården, vilket bl.a. regleras i Socialtjänstlagen (SoL) och i Hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Sedan 1 juli 2013 finns även en lagstadgad skyldighet för kommuner och landsting att ingå överenskommelser om samarbete kring personer med missbruk och beroende av alkohol, narkotika och andra beroendeframkallande medel.

Det övergripande målet med Mini-Marias verksamhet är att motverka alkohol-, drog- och spelmissbruk bland ungdomar. En utgångspunkt för Mini-Maria ska vara att nå unga människor i ett tidigt skede av riskbruk och skadligt bruk. Detta för att förhindra utveckling av beroende och allvarlig psykisk ohälsa, liksom att arbeta hälsofrämjande och förebyggande utifrån en tvärprofessionell ansats.

Hösten 2021 genomfördes en behovsinventering gällande tillskapande av Mini-Maria i Jämtlands län. Förstudien/behovsinventeringen presenterades för Barnarenan och SVOM november/december 2021 och den visade en vilja och ambition hos huvudmännen att hitta samverkansformer och utveckla verksamheter som bättre kan stödja ungdomar med missbruks- och beroendeproblematik. Behovsinventeringen var att betrakta som ett första steg med en förhoppning att det skulle fattas beslut om att ta ytterligare ett steg, för att realisera denna tanke om Mini Maria i Jämtlands län.

Februari 2022 beslutade Barnarenan och SVOM (2022-02-25) om ett fortsatt uppdrag till Region Jämtland Härjedalen och Östersunds kommun att, i nära samarbete med länets övriga kommuner, ansvara för den fortsatta utrednings-/arbetsprocessen med syfte att konkretisera formerna för en verksamhet av typ Mini-Maria i Jämtlands län med utgångspunkt i tidigare framtagna förstudie/behovsinventering.

Ett utkast till samverkansavtal har tagits fram där målgruppen har preciserats till

- Ungdomar med en begynnande psykisk ohälsa till och med primärvårdsnivå
- Ungdomar som har utvecklat ett risk- och eller missbruk av alkohol, narkotika, andra droger eller spel om pengar eller är i riskzonen
- Ungdomarnas närstående
- Verksamheten ska vända sig till ungdomar upp till 21 år men det ska inte finnas någon nedre åldersgräns.

Region Jämtland Härjedalen är tänkt att vara huvudman för den hälso- och sjukvård som bedrivs vid Mini-Maria Jämtland Härjedalen.

De insatser som Region Jämtland Härjedalen är tänkt att åta sig är;

- Medicinska och psykiatriska bedömningar, screening och/eller kartläggning av missbruk/beroende.
- Screening av den unge för eventuell samsjuklighet.
- Läkarbesök för samtliga aktuella ungdomar med en psykiatrisk/somatisk bedömning och drogscreening (urinprov) i missbruksbedömningen.
- Inventering av den unges risk- och skyddsfaktorer samt suicid- och våldsriskbedömningar, remisser och förskrivning samt huvudansvar för samverkan med Barn -och ungdomspsykiatri och Vuxenpsykiatri.
- När det finns behov av NPF-utredning eller om det finns en mer omfattande psykiatrisk problematik så remitteras de vidare till ordinarie verksamhet inom Region Jämtland Härjedalen.
- Bidra till uppföljning av verksamheten med bland annat statistikunderlag.
- Ansvara för att utrusta undersökningsrummet med nödvändig utrustning för enklare undersökningar.

För att kunna införa Mini-Maria föreslås kommunerna i Jämtland Härjedalen att gemensamt bekosta 3,0 socionom och svara för dess kostnader med lön, utbildning, handledning, metodutveckling och friskvård samt för huvudmannaspecifika kostnader som sammanhänger med de insatser som utförs.

Region Jämtland Härjedalen föreslås bekosta 2,0 sjuksköterska, 0,20 läkare samt 0,20 psykolog och svara för dess kostnader med lön, utbildning, handledning, metodutveckling och friskvård samt för huvudmannaspecifika kostnader som sammanhänger med de insatser som utförs.

Övriga kostnader såsom lokaler, utbildningar och verksamhetsmedel föreslås bekostas till 50% av regionen och 50% av kommunerna.

Kommunernas kostnad beräknas till 2 535 000 kronor och regionens kostnad beräknas till 2 465 000 kronor.

Förvaltningens bedömning är att det är angeläget att utöka samverkan och stödet till barn och unga för att motverka alkohol, -drog -och spelmissbruk bland ungdomar upp till 21 år. Att nå unga människor i ett tidigt skede av risk -och missbruk för att förhindra att detta utvecklas till ett beroende och allvarlig psykisk ohälsa är viktigt. Att skapa en särskild mottagning för dessa barn och unga som är välkänd hos de berörda barnen, deras närstående samt de professionella och ideella som arbetar med ungdomar upp till 21 år ökar möjligheten till att bryta risk- och missbruk i ett tidigt skede.

För att långsiktigt kunna samverka i frågan krävs att nämnden får en utökad ram. Bedömningen är att en ökad kostnad med ungefär 2,5 miljoner kronor inte kan hanteras i befintlig budget för nämnden.

Förvaltningen föreslår utifrån ovanstående att Regiondirektören får i uppdrag att ta med sig behovet av utökad ram i budgetprocessen för 2024.

Regiondirektörens förslag

1. Hälso- och sjukvårdsnämnden fattar ett inriktningsbeslut om att i samverkan med länets kommuner verka för att etablera en verksamhet av typ Mini-Maria.
2. Hälso- och sjukvårdsnämnden finansierar under 2023 utökade kostnader för etablering och uppstart av Mini-Maria inom befintlig ram.
3. Regiondirektören får i uppdrag att ta med sig behov av utökad ram kopplat till Mini-Maria för hälso- och sjukvårdsnämnden från 2024 och framåt i kommande budgetarbete.

I tjänsten

Anders Byström
Tf. Regiondirektör

Johan Palm
Avdelningschef Hälso-och
sjukvårdspolitiska avdelningen

Utdrag till

Anna Fremner, tf divisionschef
SVOM

Lisbeth Gibson, Regionöverläkare
Jessica Isaksson, projektledare
Håkan Mårtensson, Förvaltningscontroller